

مقاله حقوقی ماهیت و آثار حقوق اسرا در ایران ،
اسلام و حقوق بین الملل

مؤلفین :

فریده بیگ زاده

(کارشناس ارشد از دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه)

دکتر فرید آزاد بخت

(عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد کرمانشاه)

سرشناسه	: بیگزاده، فریده، ۱۳۳۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: مطالعه تطبیقی ماهیت و آثار حقوق اسیران در ایران اسلام و حقوق بین الملل/مؤلفین فریده بیگزاده، فرید آزاد، تهران: حکایت قلم نوین، ۱۳۹۴.
مشخصات نشر	: ۳۰۶ ص.؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۰۰۰۰ ریال 3-20-8081-600-978:
شابک	: فیا
وضعیت فهرست نویسی	: کتابنامه .
یادداشت	: اسیران جنگی -- وضع حقوقی و قوانین
موضوع	: اسیران جنگی -- وضع حقوقی و قوانین -- مطالعات تطبیقی
موضوع	: اسیران جنگی (فقه)
موضوع	: حقوق بین الملل بشر دوستانه
شناسه افزوده	: آزادبخت، فرید، ۱۳۵۰ -
رده بندی کنگره	: KZ۶۴۹۵/ب۹م۶ ۱۳۹۴
رده بندی دیویی	: ۲۵۵/۷۱
شماره	: ۴۱۷۰۸۶۳
کنایشناسی ملی	

حکایت قلم نوین

مطالعه تطبیقی ماهیت و آثار حقوق اسرا در ایران، اسلام و حقوق بین الملل

مؤلفین: فریده بیگ زاده / دکتر فرید آزاد بخت

چاپ اول: ۱۳۹۴.

قیمت: ۱۳۰۰۰ تومان

شمارگان: ۵۰۰

چاپ و صحافی: ندا

شابک: 978-600-8081-20-3

کتاب حاضر حاصل پایان نامه دانشجویی با عنوان مطالعه تطبیقی ماهیت و آثار حقوق اسرا در ایران، اسلام و حقوق بین الملل و کلیه حقوق مادی و معنوی آن متعلق به دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه می باشد.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۳	مقدمه :
۱۳	(۱) بیان مسأله:
۱۴	(۲) اهمیت و ضرورت انجام تحقیق:
۱۵	(۳) مرور ادبیات و سوابق مربوطه:
۱۷	(۴) اهداف :
۱۷	(۵) سوالات تحقیق:
۱۸	(۶) فرضیه های تحقیق:
۱۸	(۷) روش شناسی تحقیق:
۱۹	(۸) ساختار تحقیق
۲۱	فصل اول: کلیات و مفاهیم
۲۲	مبحث اول : اسیر، تعریف حرفش و عرفی آن و بررسی وضعیت اسیران
۲۲	گفتار اول : تعریف عرفی و حقوقی اسیر
۲۲	بند اول : تعریف عرفی
۲۳	بند دوم : تعریف حقوقی اسیر
۲۸	گفتار دوم : اسیر در جوامع مختلف و دیدگاه اسلام در زمان اسیر
۲۹	بند اول : دیدگاه اسلام درباره اسیر
۳۵	بند دوم : اسیر در جوامع اولیه تا قرون وسطی
۳۷	مبحث دوم : وضعیت اسارت و اسیران در جنگ های جهانی اول و ...
۳۷	گفتار اول : وضعیت اسارت و اسیران در جنگ های جهانی اول و دوم
۴۴	بند اول : اسیران نظامی

- بند دوم : اسیران غیر نظامی ۵۸
- گفتار دوم : وضعیت اسیران پس از جنگ جهانی دوم ۶۷
- مبحث سوم : رویکرد اسلام به جنگ و خشونت ۶۹
- گفتار اول : تعریف ، تاریخچه و انواع جنگ و مخاصمات مسلحانه ۷۰
- بند اول : تعریف جنگ ۷۰
- بند دوم : تاریخچه و ریشه‌یابی بروز پدیده‌ی جنگ ۷۴
- ۱-۲ : مخاصمات مسلحانه غیر بین‌المللی ۸۳
- ۲-۲ : مخاصمات مسلحانه بین‌المللی ۸۵
- گفتار دوم : بررسی اصل نفی جنگ، از دیدگاه اسلام و حقوق بین‌الملل ۸۷
- بند اول : اصل نفی جنگ و خشونت از دیدگاه بین‌الملل ۸۷
- بند دوم : نفی جنگ از منظر قرآن و احادیث ۸۹
- گفتار سوم : نگرش اسلام به انسان و فرهنگ اسلامی ۹۱
- بند اول : نگرش اسلام به انسان و حقوق انسانی ۹۱
- بند دوم : ترویج فرهنگ صلح ۹۷
- بند سوم : اصول و قواعد فقهی ۱۰۱
- فصل دوم : بررسی اصول حقوقی حمایت از اسیران ۱۱۱
- مخاصمات مسلحانه در پرتو حقوق بین‌الملل بشردوستانه ۱۱۱
- مبحث اول : بررسی حقوق بشر دوستانه بین‌المللی و اسلامی ۱۰۷
- گفتار اول : مروری بر مفاهیم حقوق بشر دوستانه بین‌المللی و اسلامی ۱۰۹
- گفتار دوم : اصول تفکیک، ضرورت و تناسب در حقوق بشر دوستانه بین‌المللی و اسلامی ۱۱۱
- مبحث دوم : بررسی حقوق اسیران جنگی در نگرش اسلامی و بین‌المللی ۱۱۳

- ۱۱۴ گفتار اول: بررسی حمایت های کلی از حقوق اسیران جنگی و.....
- ۱۱۴ بند اول: حمایت کلی از اسیران
- ۱۱۵ بند دوم: رفتار انسانی
- ۱۱۷ گفتار دوم: نفی اعمال تلافی جویانه و کسب اطلاعات و اخبار، کار.....
- ۱۱۷ بند اول: عدم اعمال تلافی جویانه
- ۱۱۷ بند دوم: نفی کسب اخبار و اطلاعات
- ۱۱۹ بند سوم: کار اسیران جنگی
- ۱۲۳ بند چهارم: رهایی اسیران در راستای حسن رفتار با آنان
- ۱۳۴ بند پنجم: حقوق انسانی و مصونیت اموال شخصی اسیران جنگی
- ۱۳۹ بند ششم: فراسات
- ۱۴۰ گفتار سوم: تنبیهات - رای، نظامی اسیران و شکایت آنان.....
- ۱۴۱ بند اول: تنبیهات انتظامی و جزایی اسیران جنگی
- ۱۴۷ بند دوم: شکایت اسیران جنگی - لحاظ کیفیت اسارت:
- ۱۴۸ گفتار چهارم: حمایت های قانونی و بین المللی و ارگان های.....
- ۱۴۹ بند اول: کشور حامی
- ۱۵۳ بند دوم: کمیته ی بین المللی صلیب سرخ
- ۱۵۵ بند سوم: نماینده معتمد اسیران
- ۱۵۶ بند چهارم: سازمانهای بین المللی انسانی و بشر دوستانه
- فصل سوم: بررسی حمایت های حقوقی در زمینه استخلاص
- ۱۰۱ و رهایی اسیران با ارائه شواهد عینی در این زمینه
- ۱۶۰ مبحث اول: روش های استخلاص و بازگشت اسیران جنگی
- ۱۶۴ گفتار اول: مبادله اسیران

۱۶۷	گفتار دوم : فوت اسیران
۱۷۱	گفتار سوم : ضمانت یا قول اسیر
۱۷۴	گفتار چهارم : فرار اسیران
۱۷۶	گفتار پنجم : جراحی و بیماری شدید اسیران
۱۷۸	گفتار ششم : پایان مخاصمات فعال
۱۸۰	مبحث دوم : ارائه شواهد عینی از خطرات اسیران جنگ عراق علیه...
۱۸۲	گفتار اول : نامه های اسیران
۱۸۲	بند اول : نامه ای از آزاده محمد شهید محمود امجدیان
۱۸۴	بند سوم : نامه ای از آزاده رسول
۱۸۵	بند چهارم : نامه ای از آزاده محمد سعید جعفری
۱۸۷	گفتار دوم : ضمانت های اجرایی انوائس و نارسایی ها و خلاهای آن
۱۹۰	نتیجه گیری و پیشنهادات :
۱۹۰	الف) نتیجه گیری :
۱۹۸	ب) پیشنهاد :
۲۰۱	منابع و مآخذ

چکیده :

با بروز جنگ، اولین مسئله‌ای که بعد از بی‌خانمانی هزاران انسان و بحران‌های عظیم اقتصادی بروز می‌کند، به اسارت گرفته شدن تعدادی از افراد طرفین در این درگیری‌ها می‌باشد که گاه با سیل عظیم مردان و زنانی روبرو می‌شویم که در زندان‌های دشمن گرفتار شده و سالیان زیادی را بایستی به‌عنوان اسیر جنگی در خاک دشمن سپری نمایند، تا که شاید بعد از اتمام جنگ به خانه و کاشانه‌ی خویش برگردند.

رفتار انسانی با اسیران جنگی ریشه در این واقعیت دارد که رزمندگان به اسارت گرفته شده دیگر هیچ خطری برای جان افرادی که آنها را به اسارت گرفته‌اند و یا ارتش آنها ندارند. این امر مبنای رفتار انسانی پیش‌بینی شده در مخاصمات مسلحانه با اسیران در حقوق بین‌الملل تشکیل می‌دهد؛ هرگونه تبعیض بر اساس نژاد، ملیت، عقاید مذهبی یا نظریات سیاسی یا معیارهای مشابه، غیرقانونی است. مقابله به مثل علیه اسیر جنگی ممنوع خواهد بود؛ اسیران جنگی باید به اندازه کافی مواد غذایی و پوشاک و همچنین مراقبت‌های لازم پزشکی دریافت کنند، باید در اعمال فرایض مذهبی اِزا باشند؛ اسیران جنگی تابع قانون‌ها، مقررات و دستورات لازم‌الاجرا در نیروهای مسلح قدرت بازداشت‌کننده هستند. قدرت بازداشت‌کننده در مبادرت به اقدامات قضایی یا انضامی در خصوص هر یک از جرایم ارتكابی توسط اسیران جنگی علیه این مقررات مجس است. در حقوق ایران در زمینه حقوق اسرا به طور اختصاصی قوانین و مقررات خاصی پیش‌بینی نشده است لذا در ایران از حقوق اسلام و مقررات بین‌المللی تبعیت می‌گردد. در حقوق اسلامی نخستین دستوری که در قرآن به هنگام گرفتن اسیر آمده است؛ فرمان آیه ۴ سوره محمد است: «فشدوا الوثاق» که به معنای در اختیار داشتن کامل اسیر است. این جمله در بیان محافظت و مراقبت کامل از اسیر به کار برده می‌شود. در اسلام

اگر حق حیات اسیر به رسمیت شناخته شده است، ناگزیر تأمین لوازم حق حیات پذیرفته شده است و اسیران جنگی نیز همانند همه قشرهای محروم و مستمند از تأمین اجتماعی برخوردار هستند و نشانه این نوع تفکر در مورد اسیر، آیه ۸ سوره مبارکه دهر است که رسیدگی به تغذیه اسیران را در کنار ضرورت تأمین اجتماعی مستمندان و ایتم آورده است. به طور کلی، می‌توان گفت که رسیدگی، نگهداری و مراقبت اسیران از واجبات کفایی است و انجام آن به صورت مستقیم بر عهده دولت اسلامی و بیت المال است و یا به طور غیرمستقیم از باب حاسبه به دولت اسلامی واگذار می‌شود. اسیران جنگی از نقطه نظر حق دریافت مزد کار و نحوه اشتغال، حکم خاصی ندارند و مشمول مقررات عمومی حقوق کار در اسلام است. بی‌شک بیگاری کشیدن از اسیران، برادر کردن آنان به کارهای اجباری، حتی با پرداخت دستمزد نمی‌تواند مصداق انسان‌دوستی باشد که در قرآن و سنت بر انجام آن در حق اسیران تأکید شده است.

کلید واژه: اسیران جنگی، حقوق بین الملل بشر در ستانه، اسلام، ایران، اسناد بین المللی.

(۱) بیان مسأله:

موضوع اسیران جنگی و نحوه برخورد با آنان از قدیمی ترین موضوعات روابط بین ملت‌ها در جامعه و تاریخ بشری بوده است. نحوه برخورد با اسیران به نسبت تمدن و فرهنگ بشری در هر زمان تفاوت داشته است. در دوره‌های پیشامدرن اطلاق واژه اسیر نه تنها شامل نیروهای جنگی طرف مقابل که مشمول کودکان و زنان و المندان و همه افرادی می‌شد که در حیطه‌ی اقتدار طرف پیروز قرار می‌گرفتند. گذشت زمان و پیشرفت تمدن و گشایش در تفکر آدمیان آشنایی جوامع با فضیلت و کرامت‌های بشری، غلبه بر سنت‌های جاهلانه، توجه به حقوق بشر، لغو مالکیت و خدایان، آگاهی انسان بر انسان و بردگی، اندیشمندان را وادار کرد تا با نگاهی عمیق‌تر به مسئله اسارت نگاه کنند. بتدریج و به خصوص در قرن هفدهم و هجدهم میلادی بود که اسیر جنگی در مهد اولیه‌ی حقوق بین‌الملل معاصر یعنی در قاره اروپا مفهومی حقوقی یافت. این امر در واقع مرهون نظرات بشردوستانه دانشمندانی چون جان لاک انگلیسی، تیتسکیو و ژان ژاک فرانسوی بود که در نهایت در مقررات حقوق بین‌الملل معاصر، توجه به ای به حقوق اسیران جنگی شده است. نظر به جایگاه مهم و ارزنده‌ی قواعد حقوقی امروزه بسیاری از آنها به عنوان قواعد عام‌الشمول به شمار می‌روند که نقض آنها جنایت بین‌المللی محسوب می‌شود و مسئولیت کیفری برای افراد خاطی در سرست و مقامی که باشند، در پی خواهد داشت. اکثر این قواعد آمره بین‌المللی در اسناد و عهدنامه‌ها بتدریج رایج شده‌اند. این اسناد عبارتند از: اعلامیه بروکسل ۱۸۷۴ (مواد ۲۳ و ۲۴). فصل دوم مقررات لاهه منضم به عهدنامه چهارم مورخ ۱۸ اکتبر ۱۹۰۷ (مواد ۴ تا ۲۰).

عهدنامه ژنو مورخ ۲۷ ژوئیه ۱۹۲۹ در زمینه بهبود سرنوشت اسیران جنگی. عهدنامه سوم ژنو مورخ ۱۲ اوت ۱۹۴۹ در مورد رفتار با اسیران جنگی. براساس این قواعد، مقامات کشور اسیر کننده باید با اسیران جنگی، در هر زمان و تحت هر شرایطی در کمال انسانیت رفتار کنند و از اعمال هر گونه رفتار غیرانسانی از قبیل خشونت (به صورت شکنجه‌های جسمانی یا روانی و غیره)، تهدید، توهین، و بالاخره غفلت غیر راجحه نه منجر به فوت آنان گردد و یا سلامتی آنها را دچار مخاطره سازد، پرهیز نمایند (ماده ۱۳ عهدنامه سوم). اسیران، برخوردار از احترام و شرافت و حیثیت شخص هستند (ماده ۱۴ عهدنامه سوم) و بایستی با آنان بدون در نظر گرفتن نژاد، تابعیت، مذهب، رفتار شود (ماده ۱۶ عهدنامه سوم). به گفته پروفیسور روتر «بی اغراق می‌توان گفت که اسیران جنگی در کلیه موارد بجز موارد آزادی خروج از اردوگاه‌ها، از همان رفتار و معاملة مساعد برخوردارند که نیروهای مسلح کشور اسیر کننده» در اسلام نیز اسیر جنگی از این حقوق و احکامی است که مسلمانان به هر شکل، موظف به رعایت آن می‌باشند. از جمله این حقوق، احترام به اسیر و رفتار محبت‌آمیز با او می‌باشد. پیام اسلام مسلمانان را به خوش رفتاری با اسیران سفارش می‌کند از طرفی اسیر نمودن دشمن در حال جنگ منای مشروعیت شرعی و حقوقی دارد و اسلام بر این نکته تأکید می‌کند. در قرآن در موارد متعددی بر این امر تأکید شده است، مانند آیه ۵ سوره توبه و آیه ۱ سوره محمد. با توجه به توضیحات فوق این پژوهش در پی بررسی تطبیقی ماهیت و آثار حقوق اسرا در ایران، اسلام و حقوق بین الملل میباشد.

۲) اهمیت و ضرورت انجام تحقیق:

یکی از موضوعاتی که همواره در روابط بین‌المللی در گذشته و حال مطرح بوده و از مهم‌ترین سرفصل‌های حمایت بشردوستانه به شمار می‌آید، مسئله‌ی حقوق اسرا

است. در گذشته‌ی نه چندان دور اسرای جنگی مورد بی‌مهری‌های بسیار بوده و این‌گونه افراد معمولاً با سرنوشتی شوم از قتل، کورشدن، عقیم گردیدن، تحمل بردگی و کارهای سخت تا پایان عمر روبرو بوده و در کمتر مواردی، دولت گیرنده‌ی اسیر در برابر منت بر اسرا و یا گرفتن فدای مالی سنگین حاضر به آزاد کردن اسرا بوده است. مقررات بین‌المللی در سایر نظام‌های حقوقی، به تدریج پس از پیدایش جامعه‌ی ملل و سپس سازمان ملل متحد شکل حقوقی و قانونی به خود گرفت. و کشورها با تصویب و امضای این مصوبات، به صورت قانونی، خود را ملزم به مراعات آن می‌دانند در این میان یکی از قراردادهای مهم بین‌المللی در مورد اسرای جنگی، عهدنامه‌ی ژنو ۲۷ ژوئیه ۱۹۲۹م در مورد رفتار با مجروحان یا بیماران و سرباست. بنابراین جنگی است که تا حدودی به حقوق و مسایل مربوط به اسرای جنگی اشاره نموده است. از طرف دیگر می‌بینیم هر روز در سطح جهان درگیری‌هایی پیش می‌آید که تا حدود زیادی بنیادی‌ترین حقوق اسرا در آن پایمال شده و در برخی از موارد شاهانه می‌شود به محض اسیر شدن، اسیر بصورت بسیار وحشتناکی به قتل میرسد یا پرداختن به موضوعات این چنین در دانشگاهها و مراکز پژوهشی از اهمیت خاصی برخوردار است و در صورت کاربردی بودن چنین پژوهش‌هایی در زمینه جرم‌نگاری آن می‌توان در نهایت با تشکیل دادگاه‌های بین‌المللی، عاملان چنین جنایاتی را مجازات کرد.

۳) مرور ادبیات و سوابق مربوطه:

۱- علی داعی (۱۳۸۷) در مقاله‌ای به عنوان مسئولیت بین‌المللی نقض حقوق اسیران جنگی ایرانی در عراق اشاراتی به موضوع بحث داشته و می‌نویسد در طول هشت سال دفاع مقدس حدود ۴۰/۰۰۰ ایرانی به اسارت نظامیان عراقی درآمدند.

علی رغم اینکه دولت عراق طرف کنوانسیون های ۱۹۴۹ ژنو و ملزم به قواعد عرفی حمایت از اسیران جنگی بود، ابتدایی ترین حقوق اسیران جنگی ایرانی رعایت نمی شد. تا حدی که می توان گفت عملکرد عراقی ها در این زمینه کلکسیون از موارد نقض عمده حقوق بین الملل بشردوستانه بود. با توجه به اینکه این اقدامات جنات جنگی محسوب و موجب مسئولیت کیفری فردی و مسئولیت بین المللی دولت براساس حقوق بین الملل می شوند، در این جستار ضمن بررسی اصول و قواعد مربوط به حمایت از اسیران جنگی در حقوق بین الملل بشردوستانه، با استناد به ده گزارش هیات های تحقیق دیرکل سازمان ملل در سالهای ۱۹۸۵ و ۱۹۸۸، گزارش بازدید نمایندگان کمیته بین المللی صلیب سرخ از بازداشتگاههای اسیران ایرانی در عراق، مصاحبه با تعدادی از اسیران آزاد شده ایرانی و کتب خاطرات آنان، موارد نقض حقوق اسیران جنگی ایرانی در عراق مستند خواهد شد.

۲- مهد ایرانی طلب (۱۳۷۰) در پایان نامه کارشناسی ارشد خود با عنوان «کنوانسیون سوم ۱۹۴۹ ژنو و حقوق اسیران جنگی» اشارات مفیدی به موضوع این پایان نامه دارد.

۳- محمدعلی حجازی (۱۳۹۰) در پایان نامه کارشناسی ارشد خود با عنوان «کنوانسیون سوم ۱۹۴۹ ژنو و حقوق اسیران جنگی» اشارات مفیدی به موضوع این پایان نامه دارد و مینویسد اسیران جنگی یکی از نتایج اجتناب ناپذیر پدیده جنگ می باشند لذا دادن ذهنیتی از جنگ و حقوق جنگ و مطالبی در این رابطه ضروری بوده و بیان میگردد. و پس از آن در بخش دوم وضعیت حقوقی اسیران جنگی را از دیدگاه حقوق بین الملل بررسی کرده و در بخش سوم به بررسی حقوق اسیران جنگی از دیدگاه اسلام پرداخته و در نهایت در بخش چهارم راههای پایان اسارت

را با توجه به دو دیدگاه موجود مورد بحث و بررسی قرار می‌دهیم. با این توضیح که در مواقع ضروری یک مقایسه و تطبیق صورت پذیرفته تا نقاط ضعف و قوت دیدگاههای مورد بحث بهتر روشن گردد. و باید گفت عناوین و بخش‌ها و فصل‌ها به گونه‌ای تنظیم گردیده که سیر حرکت از شروع و علل جنگ و مفهوم آن، اسارت، رفتار با اسیران و پایان دوران اسارت را از نظر حقوق بین‌الملل و اسلام نشان می‌دهد و در پایان به نتیجه‌گیری کلی از مباحث پرداخته و راه‌حلهای ضروری جهت رفع نواقص موجود در معاهدات و کنوانسیونهای بین‌المللی پیشنهاد گردیده است.

(۴) اهداف

در این پایان نامه در ابتدا به تعریفی از اسیر از دیدگاه اسناد و کنوانسیون‌های بشردوستانه با تأکید بر کنوانسیون سوم ژنو ۱۹۴۹، در حقوق ایران و اسلام دست می‌زنیم و سپس به اجمال به حقوق به رسمیت شناخته شده‌ی اسیران در این کنوانسیون اشاره می‌کنیم. سپس به دیدگاه قانون‌گذار ایران در زمینه ماهیت و آثار حقوق اسیران پرداخته خواهد شد. در ادامه به بررسی نحوه‌ی رفتار با اسیران از منظر اسلامی با نگاهی به آیات قرآنی، احادیث و روایات‌های منقول از معصوم و احکام صادره از فقیهان شیعه و سنی خواهیم پرداخت.

(۵) سؤالات تحقیق:

قانون‌گذار ایران در زمینه الزام به رعایت حقوق اسرا چه تدابیر و سیاست‌های اجرایی پیش‌بینی کرده است؟
 اسلامی در مورد حقوق اسرا چه تدابیری پیش‌بینی کرده است؟

اسناد و کنوانسیون های بین المللی برای حفظ حقوق اسیران جنگی چه تدابیری و ضمانت اجرا هایی پیش بینی کرده است؟

۶) فرضیه های تحقیق:

با توجه به ماهیت حقوق بشر دوستانه، رعایت حقوق اسیران به نظر میرسد قانون گذار ایران در این زمینه گام های موثر و مفیدی برداشته است. با نگاهی به اسناد بین المللی و رویه پیامبر و ائمه، به نظر میرسد اسلام در مورد حقوق اسرا تدابیر کاربردی پیش بینی کرده است. با توجه به اسناد و کنوانسیون های بین المللی به نظر میرسد این اسناد در جهت حفظ حقوق اسیران جنگی تدابیری با آثار عدم اجرای این قوانین تدوین شده است.

۷) روش شناسی تحقیق:

این تحقیق از نوع تحقیقات توصیفی - تحلیلی می باشد. بر اساس این نوع تحقیق از روش تحقیق کتابخانه ای و اسنادی استفاده خواهد شد. این روش منابع اصلی مورد استفاده، کتب و مقالاتی است که عمدتاً شامل اطلاعات و نتایجی است که توسط نویسندگان و پژوهشگران قبلی در حوزه مورد بحث فراهم کرده اند که بر روی آنها تحلیل انجام خواهد گرفت. روش گردآوری اطلاعات نه به نوع تحقیق به روش کتابخانه ای خواهد بود و طبق آن با مراجعه به منابع و اسناد علمی شامل کتاب، مجله ها و نشریات ادواری موجود در کتابخانه ها، اسناد و نشریات حقوقی، نشریات اساتید محترم حقوق و ... و همچنین پایگاههای اینترنتی حاوی تحقیقات و مقالات علمی معتبر اطلاعات مورد نیاز تحقیق گردآوری خواهد شد. بر اساس روش تحقیق کتابخانه ای، برای جمع آوری اطلاعات از ابزار فیش استفاده

خواهد شد. در مرحله فیشبرداری از تکنیک ماخذگذاری به روش علمی بمنظور تضمین اعتبار تحقیق استفاده خواهد شد. بعد از جمع آوری اطلاعات از طریق فیش برداری، فیش ها با توجه به عنوان، موضوع جزئی و فصل بندی تحقیق طبقه بندی شده و اطلاعات و مطالب در بخش های مختلف آورده خواهد شد و تجزیه و تحلیل اطلاعات بصورت استدلال استقرایی انجام خواهد گرفت.

۸- ساختار تحقیق

این پایان نامه طی سه فصل به بررسی و مطالعه تطبیقی ماهیت و آثار حقوق اسیران در ایران اسلام و حقوق بین الملل پرداخته است که در ذیل به مهمترین عناوین آن اشاره می شود.

فصل اول با عنوان «مبانی و دلایلی به بررسی اسیر، تعریف حقوقی و عرفی آن و بررسی وضعیت اسیران (مبحث اول)، وضعیت اسارت و اسیران در جنگ های جهانی اول و دوم و پس از آن (مبحث دوم)، و رویکرد اسلام به جنگ و خشونت (مبحث سوم) پرداخته شده است.

فصل دوم با عنوان بررسی اصول حقوقی حمایت از اسیران مخاصمات مسلحانه در پرتو حقوق بین الملل بشر دوستانه به بررسی حقوق بشر دوستانه بین المللی و اسلامی (مبحث اول)، بررسی حقوق اسیران جنگی در تفسیر اسلامی و بین المللی (مبحث دوم) پرداخته شده است.

فصل سوم با عنوان بررسی حمایت های حقوقی در زمینه استخلاص و رهایی اسیران با ارائه شواهد عینی در این زمینه به تبیین روش های استخلاص و بازگشت اسیران جنگی (مبحث اول) و ارائه شواهد عینی از خاطرات اسیران جنگ عراق علیه ایران و نامه های اسارت آنان (مبحث دوم) پرداخته می شود.